

Opinnäytetyö (AMK)

Ajoneuvo- ja kuljetustekniikka

2017

Henri Vikman

GLOBAL STANDARDS - LASKUTUSOHJEISTUS SCANIAN TYÖNJOHTAJILLE

Henri Vikman

GLOBAL STANDARDS- LASKUTUSOHJEISTUS

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda Scania Suomi Oy:lle globaalien standardien mukainen laskutusohjeistus. Tavoitteena oli luoda yhtenäinen laskutusohjeistus Scania Suomi Oy:n toimipisteille, joka vähentäisi laskutusvirheitä sekä lisäisi kustannustehokkuutta.

Työn toteutettiin itsenäisenä työskentelynä Scania Suomi Oy:n resursseja ja toiminnanohjausjärjestelmästä saatua dataa hyödyntäen. Scania Suomi Oy:n puolelta ohjauksesta vastasi Turun toimipisteen asiakaspalvelupäällikkö Ari Mäkiö.

Työssä esitellään laskutukseen liittyvää teoriaa arvonnäkökulman ja laskuvaatimusten osalta. Koska kaikki tapahtuu nykyaikana digitaalisesti, on tässä opinnäytetyössä myös esitelty digitalisaatio ja sen vaikutukset päivittäiseen työskentelyyn. Työssä läpikäytiin myös yhtiön työnjohtajien laskutusprosessi ja luotiin nykyiseen laskutusprosessiin perustuva standardien mukainen laskutusohjeistus Scania Suomi Oy:n työnjohtajille, joka otettiin käyttöön vuoden 2018 alusta.

ASIASANAT:

Scania, Laskutus, Arvonlisävero, Digitalisaatio.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Automotive and Transportation Engineering

Fall 2017 | 46

Henri Vikman

GLOBAL STANDARDS INVOICING INSTRUCTIONS FOR WORKSHOP FOREMEN OF SCANIA

In this thesis intention was to create global standards invoicing instruction for Scania workshop foremen. The goal of this thesis was to generate uniform invoicing instruction for every Scania workshop in Finland. Two main points why this thesis was done were cost-effectiveness and the reduction of invoicing mistakes.

Thesis was created based on the data and resources of Scania Suomi Oy. The work was done under the supervision of customer service manager of Scania Turku Ari Mäkiö.

Thesis demonstrates theory of invoicing and value added tax. Nowadays everything happens in digital world, so this thesis brings out the effects of digitalization and how it influences to every day work. Thesis also introduces the process of invoicing of workshop foremen and in addition produces an invoicing instruction for workshop foremen of Scania. The invoicing instruction which was the outcome of this thesis was put in the service at the start of 2018.

KEYWORDS:

Scania, Invoicing, Value added tax, Digitalization.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 YRITYSKUVAUS SCANIA SUOMI OY	7
3 TEORIAOSUUS	9
3.1 Laskun käsite	9
3.1.1 Pakolliset merkinnät laskussa	10
3.1.2 Laskujen varmistusvelvollisuus	11
3.1.3 Laskunantovelvollisuus	11
3.1.4 Laskujen säilytysvelvollisuus	13
3.2 Arvonlisävero	14
3.2.1 Verovelvollisuus	14
3.2.2 Verokanta	15
3.2.3 Verollinen myynti	16
3.2.4 Veroton myynti	17
3.2.5 Nollaverokannan alainen myynti	17
3.2.6 Käännetty verovelvollisuus	18
3.2.7 Toiminta kansainvälisessä ympäristössä	20
3.3 Digitalisaatio	20
3.3.1 Organisaatioiden välinen tiedonsiirto	21
3.3.2 Sähköinen asiointi	23
3.3.3 ERP-järjestelmät	24
3.3.4 Digitalisaatio Scania Suomi Oy:ssä	26
4 SCANIA SUOMI OY:N LASKUTUSPROSESSI	27
5 SOPIMUSLASKUTUS	34
6 LOPUKSI	39
LÄHTEET	40

LIITTEET

Liite 1. Standardi 5.1 Laskutus

KUVAT

- Kuva 1.** Suomalainen yritys S ostaa työkoneen yritykseltä T Saksasta. Työkone toimitetaan Saksasta Suomeen. Saksalainen yritys T myy työkoneen ilman Saksan arvonlisäveroa, koska Yritys S:llä on suomalainen alv-numero ja työkone toimitetaan Saksasta Suomeen. Suomalainen yritys S maksaa työkoneesta käännetyt verovelvollisuuden mukaan veron Suomeen ja voi vähentää ostosta koituneen veron. (Verohallinto, Syventävät vero-ohjeet, 2017.) 19
- Kuva 2.** Sähköinen myyntilaskutusprosessi. 21
- Kuva 3.** Arvio e-laskutuksen prosenttiosuudesta yritysten ja kuluttajan välillä EU-maissa vuonna 2015. (Traxpay, E-invoicing, 2017). 24

TAULUKOT

- Taulukko 1.** Verokanta Suomessa. (Verohallinto, Arvonlisäverotus, 2017). 16
- Taulukko 2.** Taloushallinnon järjestelmätarpeet kasvavat toiminnan laajentuessa. 22
- Taulukko 3.** Toiminnanohjausjärjestelmien prosenttiosuus toimialoittain Suomessa keväällä 2012. (Tilastokeskus, Liiketoiminnan sähköistyminen, 2017). 25

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda globaalien standardien mukainen laskutusohjeistus Scania Suomi Oy:n työnjohtajille. Scania Suomi Oy:llä ei vielä tällä hetkellä ole käytössään globaalien standardien mukaista yhtenäistä laskutusohjeistusta työnjohtajille yhtiön toimipisteissä.

Gloaalien standardien mukaisella laskutusohjeistuksella pyritään yhtenäistämään eri toimipisteiden laskutuskäytäntöjä Scania Suomi Oy:ssä. Tällä hetkellä laskutuskäytännöt vaihtelevat toimipisteittäin ja varsinkin työnjohtajien laskuun tekemät työselosteet ovat hyvin toimipistekohtaisia. Lisäksi tällä opinnäytetyöllä pyritään parantamaan työnjohtajien laskutustoiminnan tehokkuutta laskutusvirheitä vähentämällä sekä helpottamaan uusien työnjohtajien kouluttamista olemassa olevalla laskutusohjeistuksella.

Tässä opinnäytetyössä esitellään laskutukseen liittyviä vaatimuksia Suomessa, Suomen arvonlisäveron vaikutusta laskutuksessa, digitalisaation vaikutusta laskutuksessa sekä Scania Suomi Oy:n laskutusprosessi.

2 YRITYSKUVAUS SCANIA SUOMI OY

Scania Suomi Oy on vuonna 1949 perustettu yritys, joka aloitti toimintansa nimellä Scan Auto Ab. Vuonna 2012 nimi muutettiin Scania Suomi Oy:ksi. Scania Suomi Oy on Scania Ab:n omistama yhtiö. (K. Heideman, henkilökohtainen tiedonanto 6.1.2018.)

Scania Suomi Oy:n liikevaihto oli vuonna 2016 262 miljoonaa euroa ja henkilöstöä Scania Suomi Oy työllisti 553 henkilön verran. Liikevoittoa kertyi 18,4 miljoonaa euroa, joka on noin 9 % liikevaihdosta. Vuonna 2016 emoyhtiö Scania Ab:n listoilla oli yli 46 000 henkilöä ja liikevaihto oli noin 10 miljardia euroa. Emoyhtiöllä on toimintaa yli sadassa maassa ja tuotantoa sekä Euroopassa ja Latinalaisessa-Amerikassa. (K. Heideman, henkilökohtainen tiedonanto 6.1.2018.)

Scania Suomi Oy:n liiketoiminta keskittyy kuorma- ja linja-autojen sekä meri- ja teollisuusmoottorien myyntiin, huoltoon ja varaosapalveluihin. Muita palveluita ovat kuljetta- jakoulutus ja -valmennus, Scania Fleet Management, 24 tunnin hätäapupalvelu Scania Assistance sekä rahoituspalvelut, joita ovat käyttö- ja rahoitusleasing sekä osamaksu- ja vakuutusratkaisut. Scania Suomi Oy:llä on Suomessa 20 omaa toimipistettä sekä 6 sopimustoimipistettä ympäri maata. Yrityksen pääkonttori sijaitsee Helsingissä. (K. Heideman, henkilökohtainen tiedonanto 6.1.2018.)

Vuonna 2017 Suomessa ensirekisteröitiin yhteensä 2 842 kokonaismassaltaan vähintään 18-tonnista kuorma-autoa, joista Scaniaa oli 968 kappaletta. Scanian markkinaosuus uusista kuorma-autoista oli 34,1% ja Scania olikin Suomen markkinoiden markkinajohtaja vuonna 2017. Markkinajohtajuus uusien kuorma-autojen myynnissä oli Scaniaalle kolmas perättäinen. (Scania Suomi Oy, 2018)

Scania Suomi Oy:n visio on olla vuonna 2020 yksi Suomen parhaista työpaikoista. Yhtiö haluaa myös, että sillä on alan tyytyväisin asiakaskunta ja että yhtiön kasvu on kannattava. Pyrkimykseen yritetään päästä yhtenä joukkueena, samalla auttaen yhtiön asiakkaita menestymään. . (K. Heideman, henkilökohtainen tiedonanto 6.1.2018.)

Kuten yrityskuvauksesta jo käy ilmi, Scania Suomi Oy:n pääasiallinen liiketoiminta ei pyöri laskutuksen ympärillä, vaikka se juuri pitääkin yrityksen toiminnassa, vaan pääasiallisen tarkoituksena on kuorma- sekä linja-autojen korjaus-, huolto- ja varaosatoiminta. Tällä opinnäytetyöllä pyrittiin luomaan laskutustehokkuutta parantavan ohjeistuksen

Scanian työnjohtajille, jotka pääasiallisesti hoitavat laskutuksen korjaus- sekä huoltotoimintaan liittyvissä tapauksissa yhtiön jokaisessa toimipisteessä.

Tällä hetkellä laskutusprosessiin sitoutuu turhaan resursseja, joita voitaisiin hyödyntää muuallakin. Laskutuksessa tapahtuu virheitä, jotka voidaan kitkeä lähes kokonaan pois tarjoamalla informaatiota laskutusprosessin eri vaiheista. Laskutusprosessi itsessään tapahtuu digitaalisesti Automaster- ERP-järjestelmässä. Järjestelmä pitää huolen esimerkiksi kansainvälisen lainsäädännön osuudesta ja monen eri arvonlisäverokannan hallinnoinnista, niin ettei yksittäisen työnjohtajan tarvitse olla tietoinen määräyksistä ja säännöksistä, tuottaa lopulliselle laskulle kaikki laskulla pakolliseksi säädetyt merkinnät, huolehtii laskujen säilytyksestä sekä tarjoaa mahdollisuudet myös päivittäiseen suunnitteluun ja korjaamotoiminnan hallintaan.

3 TEORIAOSUUS

3.1 Laskun käsite

Lasku on dokumentti myyjän ja ostajan välisestä tavaroiden tai palvelujen myynnistä, jossa käy ilmi kaikki tavarat tai palvelut, joiden myynnistä on sovittu ostajan ja myyjän välillä (Global Language of Business, 2017).

Käsitettä *lasku* käytetään arvonlisäverolain säännöksissä. Arvonlisäverolaissa ja tässä opinnäytetyössä laskulla tarkoitetaan arvonlisäverodirektiivin mukaisesti varsinaisten laskujen lisäksi myös muita laskuina toimivia tositteita. Laskuna pidetään myös laskuja ja kaikkia dokumentteja, tositteita sekä ilmoituksia, jotka sisältävät muutoksen tai viittauksen alkuperäiseen laskuun (Verohallinto, 2017). Lasku voidaan toimittaa ostajalle paperilla tai vastaanottajan suostumuksin myös sähköisesti. Sähköisellä laskulla tarkoitetaan laskua, joka annetaan ja vastaanotetaan sähköisessä muodossa. EU-maat eivät saa asettaa sähköisille laskuille erityisiä edellytyksiä. (Finlex, 2017).

Lasku voi muodostua useasta erillisestä asiakirjasta, joten varsinaisessa laskussa ei tarvitse olla kaikkia arvonlisäverolain edellyttämiä merkintöjä, kunhan ne tiedot tulevat esille jostain muusta asiakirjasta, johon on laskussa yksiselitteinen viittaus. Tämä asiakirja tulee olla sekä ostajalla että myyjällä. Näiden asiakirjojen tulee yhdessä täyttää arvonlisäverolain sisältövaatimukset. Jos kuitenkin kyseessä on tavarankaukomyynti tai yhteisömyynti taikka toisessa EU-maassa tapahtuva tavarankaukomyynti, tulee laskusta löytyä kaikki arvonlisäverolain edellyttämä sisältö. Edellä mainituissa tapauksissa ostaja on käännetyt verovelvollisuuden perusteella verovelvollinen. (Verohallinto, 2017.)

Myynti- ja ostolaskut

Ostolasku on yleensä toimittajan laatima lasku, jossa veloitetaan vastaanottaja maksamaan toimittajalle vastaan otetut tavarat tai suoritettut palvelut (Accounting Tools, 2017). Myyntilasku taas on sitova selvitys ostajan maksamattomista maksuista myyjälle. Myyntilasku luodaan tavallisesti, kun tavara on lähetetty asiakkaalle tai kun asiakkaan tilaama palvelu on suoritettu (Accounting Tools, 2017).

3.1.1 Pakolliset merkinnät laskussa

Laskuna pidettävissä asiakirjoissa ei tarvitse olla otsikkona lasku, vaan riittävä tietosisältö sekä riittävät viittaukset muihin asiakirjoihin muodostavat arvonlisäverotuksessa laskun. Normaalista verollista tai niin sanottua nollaverokannan alaista myyntiä koskevat seuraavat pakolliset merkinnät: laskun antamispäivä, juokseva tunniste, jolla lasku voidaan kiistatta yksilöidä, myyjän arvonlisäverotunniste, ostajan arvonlisäverotunniste käännetyin verovelvollisuuden tilanteissa tai kun kyse on tavaroiden yhteisömyynistä, myyjän sekä ostajan nimet ja osoitteet täydellisinä, tavaroiden määrä ja laji sekä palvelujen laajuus ja laji, tavaroiden toimituspäivä sekä palvelujen suorituspäivä tai ennakkomaksun maksupäivä, verokanta, veron peruste verokannoittain, yksikköhinta ilman veroa sekä hyvitykset ja alennukset, jos niitä ei ole huomioitu yksikkö hinnassa, suoritettavan veron määrä, merkintä myynnin verottomuudesta tai viittaus arvonlisäverolain taikka arvonlisäverodirektiivin kyseiseen säännökseen, ostajan verovelvollisuudesta merkintä ”käännetty verovelvollisuus”, jos kyseessä myynti, joka oikeuttaa käännettyyn verovelvollisuuteen, tiedot uusista kuljetusvälineistä, ostajan laatimaan laskuun merkintä ”itselaskutus” ja muutoslaskussa viittaus edelliseen laskuun. Tämän kaiken lisäksi laskussa tulee näkyä merkintä voittomarginaalijärjestelmästä. Laskun kieli voi olla mikä tahansa, mutta verohallinto voi pyytää laskun kääntämistä valvonnan yhteydessä ymmärtämälle kielelle. (Tomperi, 2015, 300–306.)

Laissa on säännökset myös erityistapauksista, joissa voidaan käyttää kevennettyjä laskumerkintävaatimuksia. Tällaisia tapauksia ovat määrältään enintään 400 euron laskut, vähittäiskaupan tai muun siihen rinnastettavan, lähes kokonaan yksityishenkilöille suuntautuvan myyntitoiminnan laskut, ravintola- ja ateriapalvelut sekä henkilöstökuljetuksia koskevat laskut myös silloin, kun myynti ei suuntaudu lähes kokonaan yksityishenkilöille; säännös ei kuitenkaan koske edelleen myytäväksi tarkoitettuja tarjoilu- ja kuljetuspalveluja. Kevennettyjä laskumerkintävaatimuksia voidaan myös käyttää, kun kyseessä on pysäköintimittareiden ja muiden vastaavanlaisten laitteiden tulostamat tositteet. Näissä erityistapauksissa laskuista tulee kuitenkin käydä ilmi seuraavat tiedot: laskun antamispäivä, myyjän nimi sekä arvonlisäverotunniste, myytyjen tavaroiden määrä sekä palvelujen laajuus ja laji ja suoritettavan veron määrä verokannoittain tai veron peruste verokannoittain. (Tomperi, 2015, 300–306.)

3.1.2 Laskujen varmistusvelvollisuus

Kirjanpito-laissa on määrätty, että tositteita, kirjanpitoa sekä muuta kirjanpitoaineistoa tulee säilyttää niin, että niiden sisältöä voi vaikeuksitta tarkastella ja tarvittaessa tulostaa selväkielisessä muodossa. Laskun alkuperän aitous, tietojen muuttumattomuus ja luettavuus on varmistettava laskun antamishetkestä laskun säilytysajan loppuun saakka niin paperisessa kuin sähköisessäkin laskussa. Elinkeinonharjoittaja voi määrittää varmistustavan millä tahansa liiketoiminnan valvontakeinolla, joka luo luotettavan tarkastusketjun laskun sekä tavaroiden luovutuksen tai palvelujen suorituksen välille. (Verohallinto, 2017.)

Laskun alkuperän aitoudella tarkoitetaan vakuuttuneisuutta luovuttajan tai suorittajan taikka laskun laatijan henkilöllisyydestä. Sekä myyjä että ostaja voivat varmistaa alkuperän aitouden toisistaan riippumatta. Myyjän tulee varmistaa, että laskulla mainitun asiakkaan tiedot vastaavat todellisuutta ja että laskulla mainitut hyödykkeet vastaavat myös todellisuutta. Myyjän tulee myös varmistaa laskun laatijan henkilöllisyys tapauksissa, joissa ostaja tai kolmas osapuoli on laatinut laskun. Elinkeinonharjoittajan tulee varmistua ostajan asemassa, että laskun laatijan henkilöllisyyttä kuvaavat tiedot ovat paikaansa pitäviä ja että laskussa mainitut palvelut ja tavarat, jotka myyjä on luovuttanut, vastaavat todellisuutta. Alkuperän aitous voidaan varmistaa vertaamalla laskun tietoja muihin liiketoiminnan tietoja koskeviin tositteisiin. Verovelvollisten tulee myös säilyttää muut liiketoimintaa koskevat tositteet koko laskujen säilytysajan. (Verohallinto, 2017.)

Tietojen muuttumattomuudella tarkoitetaan sitä, että laskun tiedot vastaavat alkuperäistä laskua, eikä laskun tietoja ole muutettu. Myyjä ja ostaja voivat yhdessä sopia tavan, jolla saadaan tarvittava varmistus laskujen muuttumattomuudesta taikka myyjä ja ostaja voivat määrittää oman tavan toisistaan riippumatta. Varmistuskeinojen tulee olla käytössä kuitenkin koko laskun säilytysajan. Laskun muotoa voidaan myös muuttaa. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi laskun esittämistavan muuttamista sähköiseen muotoon taikka laskun päivämäärän esitystavan muutosta. (Verohallinto, 2017.)

3.1.3 Laskunantovelvollisuus

Myyjän on annettava lasku, kun kyseessä on jokin seuraavista tapauksista: verollinen myynti, veroton myynti, Suomessa verottomaksi säädetty myynti, joka tapahtuu toisessa

EU-maassa, kun kyseessä on kaukomyynti, tai uusien kuljetusvälineiden myynti, verottomasta myynnistä kunnalle, ennakkomaksuista ja, kun kyse on oikaisueristä. Muista myynneistä myyjän ei tarvitse antaa arvonlisäverolain tietosisältövaatimusten mukaista laskua. Jos kyse on laskuttomasta myynnistä, niin myyjän tulee säilyttää näistä tapahtumista tosite kirjanpitoa ja muistiinpanoja varten. Jos myyjä antaa useita laskuja samasta liiketoimesta, on niissä oltava viittaus aikaisempiin samaa liiketoimea koskeviin laskuihin. Myyjä ei siis ole velvoitettu antamaan laskua kaikista liiketoimintatapahtumistaan, mutta voi niin tehdä halutessaan. (Finlex, 2018.)

Laskun antamiselle ei yleisesti ottaen ole määräaikaa, mutta tähänkin poikkeuksen tekevät tapaukset, joissa kyse on tavaroiden yhteisömyynnistä ja rajat ylittävien palvelujen myynneistä, silloin kun ostaja on verovelvollinen käännetyn verovelvollisuuden perusteella toisessa EU-maassa. Tavaroiden yhteisömyynnistä on annettava lasku viimeistään tavarantoimituskuukauden seuraavan kalenterikuukauden 15. päivänä. Jos palvelun myyntiin sovelletaan toisen EU-maan Suomen vastaavaa yleissääntöä, lasku on annettava viimeistään palvelun suorituskuukauden seuraavan kalenterikuukauden 15. päivänä. Lasku katsotaan annetuksi silloin, kun laskun laatija asettaa laskun vastaanottajan saataville. (Finlex, 2018.)

Itselaskutus

Joissakin tapauksissa ostaja laatii laskun myyjän puolesta. Tällainen käytäntö on erityisesti käytössä alkutuotannon jatkojalostusteollisuudessa ja puukaupassa. Näissäkin tapauksissa myyjä on vastuussa laskun oikeellisuudesta. Ostajan laatima lasku katsotaan myyjän antamaksi, kunhan myyjä ja ostaja ovat sopineet asiasta ja heillä on jokin olemassa oleva järjestely, jonka mukaan myyjä hyväksyy laskun. Ostajan on toimitettava jokainen lasku myyjän hyväksyttäväksi. Jos lasku on myyjän mielestä virheellinen, myyjän on annettava arvonlisäverolain vaatimukset täyttävä lasku, jossa on viittaus ostajan laatimaan laskuun. (Finlex, 2018.)

3.1.4 Laskujen säilytysvelvollisuus

Verovelvollisen myyjän on säilytettävä hyödykkeiden myyntilaskujen jäljennökset Suomessa, jotka on saatu tapahtuneen liiketoiminnan seurauksena sekä tähän toimintaan liittyvät vastaanottamansa hyödykkeiden ostolaskut. Verovelvollisen on huolehdittava laskujen säilyttämisestä siitäkin huolimatta, kuka laskut on laatinut. Tämän lisäksi verovelvollisen on säilytettävä myös kaikki tositteet niistä liiketapahtumista, jotka vaikuttavat vähennettävän veron määrään, myös yksityishenkilöille annetut laskut. Verovelvollisen tulee myös säilyttää ne myyntilaskut, joista ostaja on verovelvollinen ja jotka kohdistuvat palautukseen oikeuttavaan liiketoimintaan. (Tannila, Kukkonen, Päckilä, 2013, 5.)

Säilytettävä on myös ostolaskut, joista käännetyn verovelvollisuuden takia elinkeinoharjoittaja on verovelvollinen Suomessa. Jos ostaja on ulkomaalainen, tulee ostajan tällöin säilyttää vain Suomessa sijaitsevan kiinteän toimipaikan ostolaskut. (Tannila, Kukkonen, Päckilä, 2013, 5.)

Verovelvollisen, joka ei ole kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen, tulee säilyttää muistiinpanoaineistonsa vastaavalla tavalla (Tannila, Kukkonen, Päckilä, 2013, 5).

Pääsääntöisesti laskut on säilytettävä Suomessa taikka sähköisesti toisessa EU-maassa, josta ne ovat reaaliaikaisesti saatavissa. Jos elinkeinoharjoittaja on ulkomaalainen, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa, voi elinkeinoharjoittaja säilyttää laskujaan toisessa maassa siten, että ne ovat tosiaikaisesti sähköisesti saatavissa. Laskuja voidaan kuitenkin säilyttää myös muualla kirjanpitolain 2. luvun 9. §:ssä säädetyin edellytyksin. (Tannila, Kukkonen, Päckilä, 2013, 5.)

Verovelvollisen on veroviranomaisen kehotuksesta valmistettava sähköisessä muodossa olevasta teknisestä tallenteesta jäljennös tarkastusta suorittavan veroviranomaisen käyttöön, jos se on tarkastuksen suorittamista varten tarpeen. (Tannila, Kukkonen, Päckilä, 2013, 5).

Laskut on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sitä kalenterivuotta seuraavan vuoden alusta, johon kuuluvaa kalenterikuukautta laskut koskevat verotettavan tapahtuman ajallista kohdistamista koskevien sääntöjen mukaan. Jos verovelvollisen tilikausi ei ole kalenterivuosi ja verokausi on kalenterikuukausi, laskut on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen tilikauden päättymistä seuraavan vuoden alusta, johon kuuluvaa kalenterikuukautta laskut koskevat verotettavan tapahtuman ajallista kohdistamista koskevien sääntöjen mukaan. Jos verovelvollisen verokausi on poronhoitovuosi, kuuden vuoden määräaika lasketaan sen poronhoitovuoden päättymistä seuraavan

vuoden alusta, johon kuuluvaa kalenterikuukautta laskut koskevat verotettavan tapahtuman ajallista kohdistamista koskevien sääntöjen mukaan. (Verohallinto, 2017.)

Poikkeuksen tähän tekee kuitenkin kiinteistöinvestoinnin suorittamiseen liittyvät laskut sekä tositteet, joita tulee säilyttää 13 vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, minkä aikana tarkistuskausi on alkanut. Vastaava säilytysaika koskee selvityksiä, jotka luovuttajan on annettava kiinteistöinvestoinnista luovutuksen saajalle. Laskut ja tositteet voidaan korvata säädetyn kuuden vuoden määräajan jälkeen erillisellä tositteella. (Verohallinto, 2017.)

3.2 Arvonlisävero

Arvonlisävero (alv) on kulutusvero, joka peritään tuotteen tai palvelun ostajalta oston yhteydessä. Kulutusverolla tarkoitetaan sitä, että vero maksetaan tavaroiden ja palveluiden kulutuksesta. Kulutusverolle tunnuksenomaista on, että saadut verotulot kertyvät pääsääntöisesti siihen valtioon, jossa lopullinen kulutus on tapahtunut. Arvonlisävero on myös välillinen vero, mistä johtuen tavaroiden tai palveluiden myyjä perii arvonlisäveron myynnin yhteydessä ja tilittää sen valtiolle ikään kuin kuluttajan puolesta (Verohallinto, 2017).

Veropohjan laajuus on arvonlisäverolle tunnuksenomaista. Laajalla veropohjalla tarkoitetaan sitä, että kaikki liiketoiminnan muodossa tapahtuva tavaroiden ja palvelujen myynti on verollista. Arvonlisäveroa maksetaankin vaihdannan kaikissa vaiheissa, joten kaikki, tavaroiden sekä palvelujen tuottajista aina jälleenmyyjiin asti, ovat verovelvollisia ja suorittavat tuotteesta arvonlisäveron. Verojärjestelmän tarkoituksena kuitenkin on, että kuluttajan ostamassa lopullisessa tuotteessa vero olisi vain kertaalleen tuotteelle säädetyn verokannan mukaisena. Tämän mahdollistaa yrityksille myönnetty vähennys-oikeus. (Verohallinto, 2017).

3.2.1 Verovelvollisuus

Verovelvollisuus on keskeinen käsite arvonlisäverotuksessa. Se tarkoittaa velvollisuutta tilittää myynnistä arvonlisävero ja tuo mukanaan oikeuden eliminoida vähennysoikeuden kautta liiketoimintaa varten suoritettuihin hankintoihin sisältyvän veron. Kukin

verovelvollinen yritys on oikeutettu vähentämään tilitettävän veron määrästä ostamiensa tuotantopanosten ostohintoihin sisältyvän veron. Tämän avulla saadaan lopullisen tuotteen myyntihinnasta poistettua sen tuottamiseen tarvittujen hyödykkeiden hinnoissa maksettu vero. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 35–36.)

Pääsäännön mukaan arvonlisäveroa suoritetaan Suomessa liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta palvelujen sekä tavaroiden myynnistä. Suomen arvonlisäveroa sovelletaan, kun tavarain tai palvelun myynti, maahantuonti tai yhteisöhankinta tapahtuu Suomessa. Toisin sanoen, jos liiketoimi tapahtuu Suomessa, sovelletaan siihen Suomen arvonlisäverolakia, vaikka liiketoiminnan suorittajan kotipaikka olisi muualla kuin Suomessa. Myös ulkomaalaiset henkilöt ja yhteisöt ovat täten arvonlisäverovelvollisia liiketoimistaan Suomessa. Vastaavasti taas suomalaisen yrityksen ei tarvitse suorittaa veroa Suomeen ulkomailla tapahtuvasta myynnistä. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 35–36.)

Tavarain tai palvelun myynnin tulee olla liiketoimintatapahtuma, jotta siitä aiheutuu verovelvollisuus. Laissa ei kuitenkaan ole määritelty sitä, milloin tapahtuma on suoritettu liiketoiminnan muodossa. Sen sijaan oikeuskäytännössä ja kirjallisuudessa liiketoiminnalle on löydetty tunnusmerkkejä, jotka on myös mainittu hallituksen arvonlisäverolakia koskevassa esityksessä. Liiketoiminnaksi luokitellaan ansiotarkoituksessa tapahtuvaa, itsenäistä ja ulospäin suuntautuvaa toimintaa, johon voidaan yhdistää tavanomainen yritysjärjestyksi. Näiden lisäksi käytännössä on kiinnitetty huomiota toiminnan kilpailuolosuhteisiin. Vaikka myyjä myisi omakustannushintaisi tuotteita tai palveluitaan, mutta myytävät palvelut taikka tavarat kilpailisivat muiden vastaavien yleisesti myynnissä olevien hyödykkeiden kanssa, myynnin katsottaisiin helposti tapahtuvan liiketoiminnan muodossa. Oikeuskäytännöistä on opittu, että verovelvollisuutta ratkaistaessa ei huomio kiinnity niinkään yksittäisten tunnusmerkkien täyttymiseen, vaan huomio kiinnittyy laajemmin toiminnan tapahtumiseen taloudellisessa ympäristössä sekä tarkoituksessa. Tämä katsantakanta johtuneen siitä, että Euroopan unionin arvonlisäverodirektiivin mukaan kaikki taloudellinen toiminta aiheuttaa verovelvollisuuden, eikä verovelvollisuus rajoitu pelkästään voitolliseen liiketoimintaan. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 35–36.)

3.2.2 Verokanta

Jokaisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa on oltava sama vahvistettu yleisen arvonlisäverokannan prosenttiosuus sekä tavaroille että palveluille. Euroopan unioni on

säättänyt vähimmäisprosenttiosuudeksi 15 %. Suomen yleinen arvonlisäverokanta on 24 %. Yleinen verokanta on pääsääntö ja sitä sovelletaan, ellei laissa ole säädetty toisin.

Euroopan unionissa jäsenvaltiot voivat, niin halutessaan, soveltaa yhtä tai kahta alennettua verokantaa ennalta määrättyihin hyödykkeisiin. Vähimmäisprosenttiosuus alennetulle verokannalle on 5 %. Suomessa on käytössä kaksi alennettua verokantaa: 14 %, johon kuuluvat muun muassa ravintola- ja ateriapalvelut sekä 10 %, jonka vaikutuksen alaisena on esimerkiksi kirjat ja lääkkeet. Alennettua arvonlisäverokantaa voi soveltaa vain arvonlisäverodirektiivin 2006/112/EY III liitteessä mainittuihin tavarain toimituksiin tai palvelujen suorituksiin. Alennettua verokantaa ei kuitenkaan saa soveltaa sähköisiin palveluihin. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 238–240.)

Taulukko 1. Verokanta Suomessa. (Verohallinto, Arvonlisäverotus, 2017).

VEROKANTA SUOMESSA		
24 %	YLEINEN VEROKANTA	Sisältää useimmat palvelut ja tavarat
14 %	ALENNETTU VEROKANTA	Sisältää elintarvikkeet, ravintola- ja ateriapalvelut sekä rehun
10 %	ALENNETTU VEROKANTA	Sisältää kirjat, lääkkeet, liikuntapalvelut, elokuvanäytökset, kulttuuri- ja viihdepalvelujen sisäänpääsyveloitukset, henkilökuljetukset, majoituspalvelut sekä televisio- ja yleisradiotoiminnasta saadut korvaukset

3.2.3 Verollinen myynti

Kaikki liiketoiminnan muodossa, Suomen maaperällä, tapahtuva tavaroiden ja palveluiden myynti on verovelvollista, ja näin ollen myynnistä tulee suorittaa arvonlisävero.

Tavara on määritelty aineelliseksi esineeksi arvonlisäverolain 17 §:n mukaan. Myös osakkeet ja osuudet, joilla saavutetaan omistus- tai hallintaoikeuksia kiinteistöihin tai osaan kiinteistöstä, pidetään arvonlisäverolain määritelmässä aineellisina. Myös energiahyödykeitä, kuten lämpöenergiaa, sähköä ja kaasua, pidetään tavarana arvonlisäverolain määritelmässä. Palvelu taas on määritelty hyödykkeeksi, jota voidaan myydä liiketoiminnan muodossa. Jos liiketoimintamyynti ei sisällä mitään konkreettista aineellista, määritellään se silloin myydyksi palveluksi. Palvelun suorittaminen tai muu luovuttaminen vastiketta vastaan on palvelun myyntiä. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 93–96.)

Arvonlisäverollinen myynti on kysymyksessä vain silloin, kun palvelun suoritus tai tavarallisen omistusoikeuden luovutus on vastikkeellinen. Edellytyksenä tälle on se, että luovutetun tavarallisen tai suoritettujen palvelujen sekä saadun vastikkeen välillä on joko suora tai välitön yhteys. Rahana saatuna korvausta tavarallisen tai palvelun myynnistä pidetään vastikkeena. Vastike voi olla myös muutakin kuin rahaa, mutta sen arvo on pystyttävä ilmaisemaan rahana. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 93–96.)

3.2.4 Veroton myynti

Pääsäännön mukaan kaikesta myynnistä suoritetaan arvonlisävero ja arvonlisäverottomuus on Suomessa säännöksillä lakiin määritelty poikkeus. Yleisesti ottaen, tällaisia poikkeuksia ovat korvaukset, jotka eivät ole vastiketta tavarallisen tai palvelun myynnistä, kuten pääomasijoitukset ja vahingonkorvaukset. Edellä mainittujen korvausten arvonlisäverottomuus perustuu kuitenkin siihen, että ne eivät kuulu arvonlisäverolain soveltamisalaan. Muita esimerkkejä verottomasta myynnistä, joille on arvonlisäverolaissa määritelty verovapautus ovat sairaan- ja terveydenhuolto sekä sosiaalihuolto, koulutus, vakuutus- ja rahoituspalvelut, tekijänoikeus- ja esiintyjäkorvaukset, arpajaiset sekä rahapelit, hautapaikan avaamis- ja hoitopalvelut, luonnonvaraisten sienten ja marjojen myynti sekä vähennysrajoitusten piiriin kuuluvat tavarat ja palvelut. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 106–107.)

3.2.5 Nollaverokannan alainen myynti

Arvonlisäverolaissa on määritelty nollaverokannan alaiseksi myynniksi muun muassa painettujen sanoma- ja aikakauslehtien myynti yleishyödylliselle yhteisölle, erikseen

määriteltyjen vesialusten myynti, vuokraus, rahtaus, sekä aluksiin kohdistuvien työsuoritusten ja työn yhteydessä myytyjen tavaroiden myynti, kansainvälisen kaupan säännösten määrittelemät tavaroiden ja palveluiden myynti, kullan myynti keskuspankille sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelut. Myös ulkomailla tapahtuva myynti, josta olisi aiheutunut verovelvollisuus Suomessa, on nollaverokannan alaista myyntiä.

Nollaverokannan alaista myyntiä kutsutaan myös palautukseen oikeuttavaksi liiketoiminnaksi. Nimityksellä on totuusperä, sillä veroviranomainen palauttaa tavarain tai palvelun tuottamisesta syntyneisiin ostoihin sisältyvät verot toiminnanharjoittajalle, jos toiminnanharjoittajalla ei ole muuta kuin yleisen tai alennetun verokannan alaista toimintaa. Palautusten saaminen veroviranomaiselta edellyttää kuitenkin, että palvelujen tai tavaroiden myyjä on rekisteröitynyt verovelvolliseksi. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 182–183.)

3.2.6 Käännetty verovelvollisuus

Ulkomainen yritys, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa ja joka harjoittaa Suomessa tavaroiden tai palveluiden myyntiä, ei ole verovelvollinen Suomessa muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Tällaisista myynneistä verovelvollinen on ostaja käännetyn verovelvollisuuden perusteella. Käytännössä käännetty verovelvollisuus tarkoittaa sitä, että verovelvollisuus kääntyy myyjältä ostajalle. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 50–52.)

Ostaja suorittaa ostosta veron laskemalla ostohinnasta asianomaisen tuotteen tai palvelun sovellettavan verokannan mukaisen veron ja ilmoittaa sen arvonlisäveroilmoituksessaan. Yleensä arvonlisäveroilmoituksessa tällaiset ostot ilmoitetaan kotimaan myynnistä suoritettuna verona. Jos osto on suoritettu vähennykseen oikeuttavaan käyttöön, kirjataan vero myös saman kuukauden vähennettäväksi veroksi. Jotta ostaja kuitenkin on verovelvollinen tapahtumasta, tulee myyntimaasäännöksen osoittaa myynnin tapahtuvan Suomessa. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 50–52.)

Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan myös silloin, kun myyjällä on velvollisuus rekisteröityä verovelvolliseksi Suomeen muusta syystä kuin kiinteän toimipaikan vuoksi. Tästä hyvä esimerkki on ulkomaalainen yritys, joka on rekisteröitynyt verovelvolliseksi Suomessa, täällä suorittamiensa yhteisöhankintojen vuoksi. Ulkomaalainen yritys voi myydä pääsäännön mukaisia palveluja suomalaisille yrityksille verotta, mikä johtaa

siihen, että suomalaiset yritykset maksavat niistä palveluista veron käännetyin verovelvollisuuden perusteella. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 50–52.)

Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan aina kun ostajan toimii oikeushenkilö. Yksityishenkilön toimiessa ostajana käännettyä verovelvollisuutta ei koskaan sovelleta. Myös säätiön, jolla ei ole myyntitoimintaa Suomessa, mutta ostaa ulkomaalaiselta toimittajalta Suomessa veronalaisia tavaroita tai palveluita, tulee olla verovelvolliseksi rekisteröitynyt, jotta säätiö voi maksaa veron tällaisista ostoksista. Edellä mainitussa tapauksessa säätiö on verovelvollinen käännetyin verovelvollisuuden mukaan. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 50–52.)

Kuva 1. Suomalainen yritys S ostaa työkoneen yritykseltä T Saksasta. Työkone toimitetaan Saksasta Suomeen. Saksalainen yritys T myy työkoneen ilman Saksan arvonlisäveroa, koska Yritys S:llä on suomalainen alv-numero ja työkone toimitetaan Saksasta Suomeen. Suomalainen yritys S maksaa työkoneesta käännetyin verovelvollisuuden mukaan veron Suomeen ja voi vähentää ostosta koituneen veron. (Verohallinto, Syventävät vero-ohjeet, 2017.)

Käännetty verovelvollisuus kotimaan kaupassa

Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan pääsääntöisesti vain tilanteissa, joissa myyjä on ulkomaalainen ja myy Suomessa veronalaisia tavaroita tai palveluita suomalaisille ostajille. Joissakin tapauksissa ostaja on kuitenkin verovelvollinen vaikkakin palvelun tai tavarantoimittaja olisi suomalainen ja myyntitapahtuma tapahtuisi Suomen veroalueella. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi rakentamispalvelujen myynti, silloin kun ostajana toimii elinkeinonharjoittaja, joka myy rakennuspalveluja muutoin kuin satunnaisesti sekä epäjalon metalliromun ja -jätteen myynnissä, silloin kun molemmat sekä ostaja että myyjä ovat arvonlisäverovelvollisten rekisteriin merkittyjä elinkeinonharjoittajia. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen, Lamppu, 2017, 54.)

3.2.7 Toiminta kansainvälisessä ympäristössä

Kansainvälisessä ympäristössä toimivan yrityksen tulee ottaa huomioon myös mahdolliset muiden maiden raportointivelvoitteet kotimaan raportointivelvoitteiden lisäksi. Tällaisia muissa maissa mahdollisesti vaadittavia ilmoituksia ovat esimerkiksi paikalliset arvonlisäveroilmoitukset, vientejä ja tuonteja koskevat ilmoitukset sekä yhteisökauppaa koskevat ilmoitukset kohdemaan viranomaisille. Joissain maissa käytäntö on sellainen, että arvonlisäverotunnistetta joudutaan anomaan erikseen, mutta rekisteröintiprosessit arvonlisäverovelvolliseksi vaihtelevat maittain. Raportointivelvoitteiden lisäksi myös laskutussäännökset vaihtelevat suuresti ainakin EU:n ulkopuolisissa maissa, mutta myös Euroopan Unionin jäsenvaltioiden laskutussäännöksissä on jonkin verran eroja. (Tannila, Kukkonen, Pääkkilä, 2013, 5.)

Käännetty verovelvollisuus ei automaattisesti sovellu kaikissa maissa, vaan yrityksen on oltava tietoinen missä maassa liiketoimi verotetaan ja mitä velvoitteita liiketoimi kyseensä maassa yritykselle tuottaa. Yhtiön tulisikin ennen liiketoiminnan aloittamista selvittää mahdolliset paikalliset velvoitteet. Paikallisten velvoitteiden noudattaminen tuottaa omat kustannuksensa liiketoiminnalle, joten mahdolliset kohdemaan velvoitteet tulisi näkyä jo yhtiön tekemässä tarjouksessa, jotta välttyttäisiin pienen katteen liiketoiminnalta tai jopa kokonaan tappiolliselta liiketoiminnalta. (Tannila, Kukkonen, Pääkkilä, 2013, 5.)

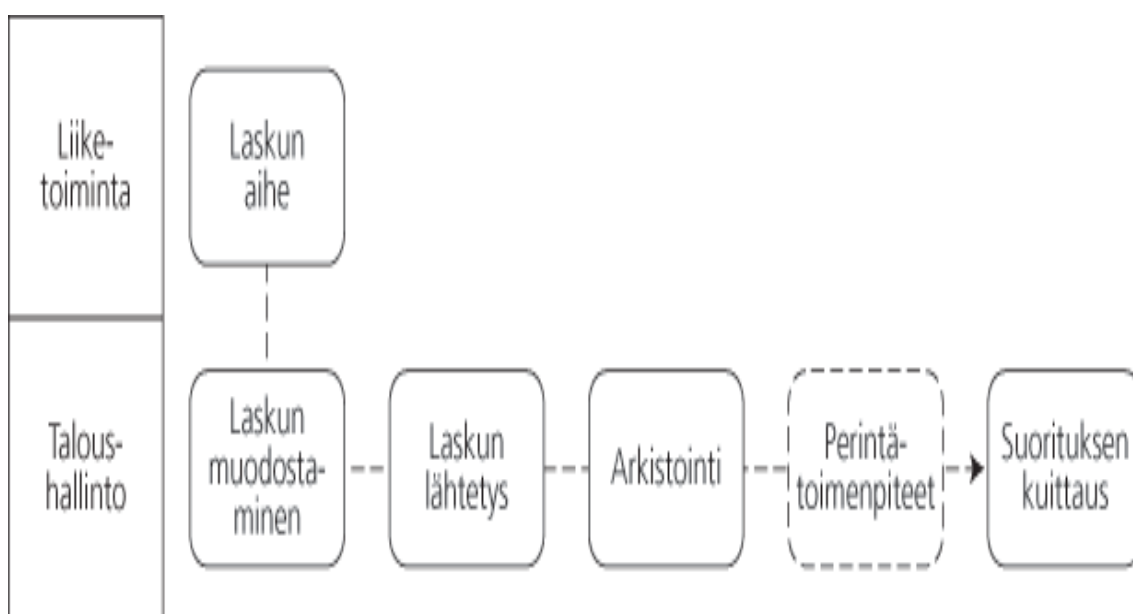
3.3 Digitalisaatio

Digitalisaatiolla tarkoitetaan digitaalisten teknologioiden yleistymistä arkielämän toiminnoissa. Tämän on mahdollistanut teknologia- ja viestintälaitteiden nopea kehitys ja niiden käytön yleistyminen arkielämässä. Digitalisaation vaikutuksesta kuluttajan mahdollisuudet ovat kasvaneet ja yritykset ovat joutuneet kovaan kansainväliseen kilpailuun.

Digitalisaation avulla yritykset pystyvät uudistamaan liiketoimintaansa sekä pystyvät luomaan entistä paremmat ja luotettavemmat palveluketjut. (Valtiovarainministeriö, 2017.) Esimerkiksi verkkokaupan avulla yritys voi pyrkiä kansainvälisille markkinoille tai yritys voi luoda uusia palvelutuotteita big datan, teollisen internetin ja pilvipalveluiden avulla. Digitalisaation haittavaikutuksena voidaan pitää joidenkin perinteisten työpaikkojen väheneminen tai jopa niiden häviäminen kokonaan. Toisaalta taas digitalisaatio synnyttää

uusia työpaikkoja muille aloille. (Artikkeli: ”Mitä digitalisaatio on tarkoittanut kansalaisen näkökulmasta?”, 2017).

Digitalisuudella tarkoitetaan sähköisessä muodossa olevien tietojen käsittelyä siirtämistä esittämistä sekä varastointia. Yleensä tieto on tallennettu johonkin tietokantaan ja tiedon rakenne voidaan määritellä tietokantaohjelmistolla. Digitaalisessa muodossa olevan tiedon etuna on se, että sen siirtely, esitys ja varastointi on tehokkaampaa ja helpompaa, kuin esimerkiksi fyysisesti paperilla olevan tiedon. (Lahti, Salminen, 2014,19.)

Kuva 2. Sähköinen myyntilaskutusprosessi.

3.3.1 Organisaatioiden välinen tiedonsiirto

Tiedonsiirto organisaatioiden välillä on ollut teknologian puolesta mahdollista jo useamman vuosikymmenen ajan, mutta silti käytettävissä olevaa teknologiaa ei ole hyödynnetty, niin laajalti kuin sen resurssit olisivat antaneet myöden. Organisaatioiden välisellä tiedonsiirrolla tarkoitetaan automatisoitua, määrämuotoista ja ennen kaikkea sähköistä tiedonvaihtoa yritysten ja organisaatioiden välillä. OVT toimii siten, että yritysten tiedonhallintajärjestelmät vaihtavat sanomia, eli ennalta määrättyjä viestejä, keskenään. Sanomat lähetetään tietyssä järjestyksessä niille erikseen suunnitellun koreografian mukaisesti, mitä lähetetään ja missäkin vaiheessa. (Lahti, Salminen, 2014, 20–21.)

Yleisesti ottaen organisaatioiden välistä tiedonsiirtoa käytetään huomattavasti enemmän suurissa yrityksissä kuin pienissä yrityksissä. Aloja, joissa organisaatioiden välinen

tiedonsiirto on laajalti käytössä ovat esimerkiksi tukku- ja vähittäiskaupan toimialat sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelutoiminta. Pienet yritykset käyttävät OVT:a lähinnä laskutuksen ja verotuksen osalta, kun taas monissa suurissa yrityksissä organisaatioiden välistä tiedonsiirtoa pystytään hyödyntämään selkeästi laajemmin. Suurissa yrityksissä OVT:a voidaan käyttää laskutuksen ja verotuksen lisäksi esimerkiksi tilaus-toimitusketjun, tulauksen, kuljetuksen ja varastoinnin osalta. (Lahti, Salminen, 2014, 20–21.)

Organisaatioiden välisen tiedonsiirron etuja ovat tiedonkäsittelyn nopeutuminen, virheiden väheneminen ja tiedonhallinnan tehostuminen sekä myös kustannusten pienentyminen. Liiketoimintaan vaikuttavia hyötyjä, joita on saatu OVT:n käytön seurauksena ovat asiakastytyvyyden parantuminen, kilpailukyvyn parantuminen sekä liiketoimintaprosessien paraneminen. Organisaatioiden välisen tiedonsiirron käytöllä odotetut hyödyt ovat toteutuneet paremmin niissä yrityksissä, joissa OVT:n osuus tiedonsiirrosta on suurempi, käyttö monimuotoisempaa, liikekumppanien tietojärjestelmät on integroitu omiin järjestelmiin tai yrityksissä, jossa OVT on ollut käytössä jo pidemmän ajan. (Lahti, Salminen, 2014, 20–21.)

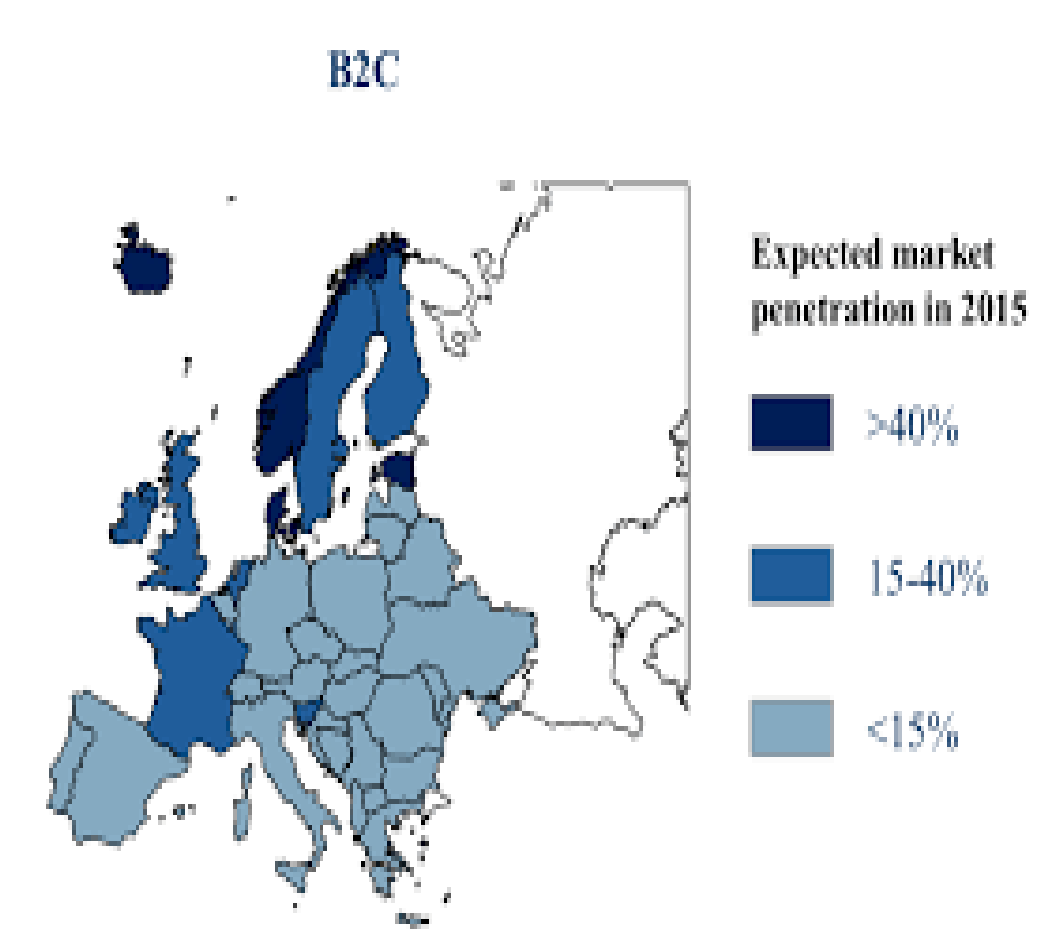
Täysin mutkatonta ei kuitenkaan organisaatioiden välisen tiedonsiirron käyttäminenkaan ole, sillä käyttöjärjestelmät voivat olla monimutkaisia ja eivät välttämättä ole yhteensopivia yrityksen sen hetkisten tietojärjestelmien kanssa. Tiedon puutetta ja käyttöönoton kustannuksia pidetään kuitenkin suurimpina esteinä organisaatioiden välisen tiedonsiirron käytölle. Tästäkin huolimatta OVT:n käytön ennustetaan yhä kasvavan tulevaisuudessa. (Lahti, Salminen, 2014, 20–21.)

Taulukko 2. Taloushallinnon järjestelmätarpeet kasvavat toiminnan laajentuessa.

3.3.2 Sähköinen asiointi

Sähköisellä asiointilla tarkoitetaan sähköpostin, internetin tai muun sähköisessä muodossa olevan tietoverkon yli tapahtuvaa asiointia ja digitaalisen tiedon käsittelyä. Toisin sanoen sähköinen asiointi on sitä, jos asia voidaan hoitaa sähköpostilla tai on muuten mahdollista hoitaa verkossa. Organisaatio ja yritystoiminnassa sähköisestä asiointista käytetään yleensä termejä sähköinen liiketoiminta, sähköiset tai digitaaliset palvelut sekä erilaisilla e-alkuisilla termeillä kuten e-lasku tai e-liiketoiminta. Suomessa yleisimpiä sähköisen asioinnin palveluita ovat Kelan ja Verohallinnon sähköiset palvelut sekä pankki- ja vakuutusalan erilaiset digitaaliset palvelut. Yhä lisääntyvin määrin myös organisaatioiden harjoittama kauppa- ja liiketoiminta tapahtuvat tietoverkkoja hyödyntäen. (Lahti, Salminen, 2014, 21–22.)

Kuva 3. Arvio e-laskutuksen prosenttiosuudesta yritysten ja kuluttajan välillä EU-maissa vuonna 2015. (Traxpay, E-invoicing, 2017).

3.3.3 ERP-järjestelmät

ERP koostuu englannin kielisistä sanoista Enterprise Resource Planning, suomen kielen lyhenne on käännetty toiminnanohjausjärjestelmiksi. Yleensä toiminnanohjausjärjestelmät kattavat ainakin toiminnallisuudet: myyntiin, tuotantoon, projektinhallintaan, henkilöstöhallintoon, logistiikkaan sekä materiaali- ja taloushallintoon. (Lahti, Salminen, 2014, 40.)

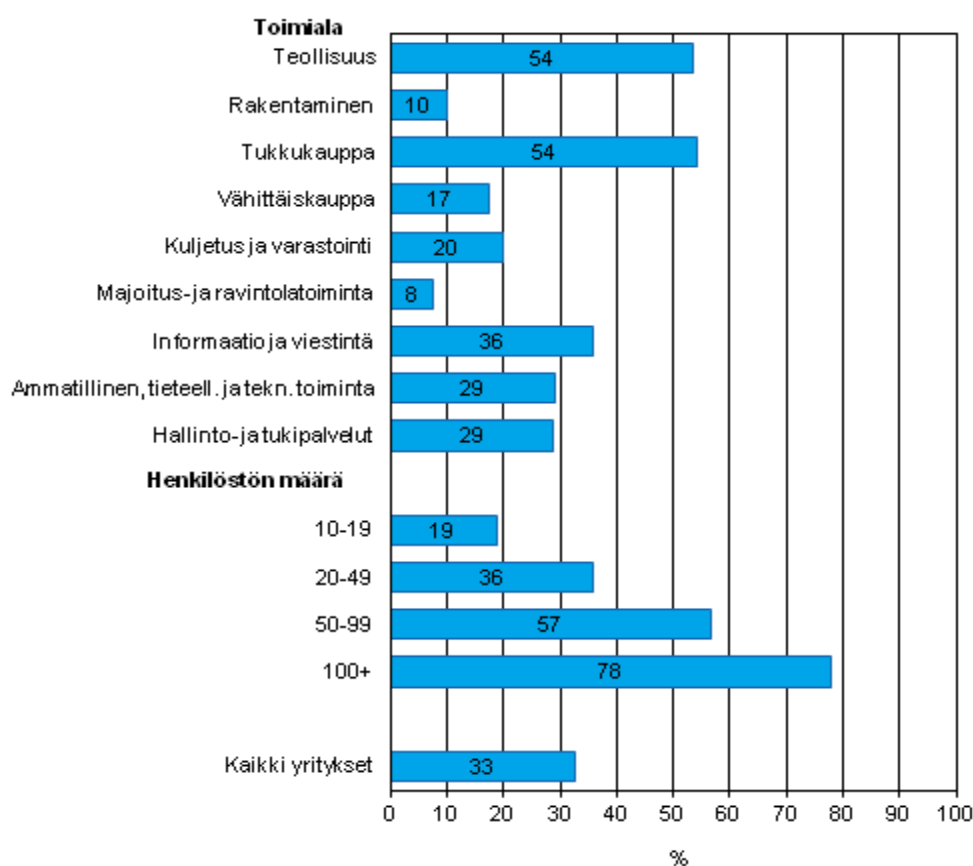
ERP-järjestelmiä käytetään parantamaan yrityksen tehokkuutta niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin. Kun integroidaan samaan järjestelmään eri osastoja palvelevia ohjelmistoja, jotka on tallennettu samaan tietokantaan, niin reaaliaikaisten tietojen jako eri ohjelmien välillä on helppoa ja sujuvaa. Reaaliaikaisella tiedonsiirrolla pyritään vähentämään päällekkäistä työtä ja nopeuttamaan asioiden käsittelyä ja päätöksen tekoa. ERP:n

avulla voidaan hoitaa helposti ja nopeasti töitä, joiden tekemiseen tarvittiin ennen manuaalista työtä vaativia toimintoja. Kun turhat manuaaliset työvaiheet jäivät pois, niin toiminta tehostuu ja resursseja vapautuu muihin tehtäviin. (O'Brien, 2011, 324.)

ERP-järjestelmät alkoivat yleistyä varsin nopeasti 1990-luvun lopulla johtuen Y2K-ongelmasta. Y2K-ongelmaksi kutsutaan 1990-luvun lopulla käytetyn tietotekniikan bugia, jossa vuosiluku 2000 muuttui vuodeksi 1900, koska vuosiluvut usein esitettiin vain kahden viimeisen digiitin avulla, eikä sen aikaiset tietokoneet muuntaneet kahta ensimmäistä digiittiä 19:sta 20:ksi. Myös osaltaan Euron käyttöönotto useissa maissa vaikutti yritysten päätökseen hankkia uudet ERP-järjestelmät vanhojen tilalle. (Monk, Wagner, 2009, 25.)

Taulukko 3. Toiminnanohjausjärjestelmien prosenttiosuus toimialoittain Suomessa keväällä 2012. (Tilastokeskus, Liiketoiminnan sähköistyminen, 2017).

3.3.4 Digitalisaatio Scania Suomi Oy:ssä

Digitalisaation ansiosta on syntynyt kokonaan uusia liiketoimintamalleja, palvelualustoja ja jopa ekosysteemejä. (Turun Sanomat, 2018). Digitalisaation myötä on mukauduttava kehitykseen ja muokattava asiakkaan ja yrityksen välistä palvelumallia. Scanian tapauksessa tämä on tarkoittanut huolto- ja korjaussopimusten yleistymistä. Digitalisaatio on osaltaan mahdollistanut huolto- ja korjaussopimusten yleistymisen, sillä nykypäivänä, kun ei tarvita raskaita, kankeita, työläitä, manuaalisia työvaiheita sopimuksen voimassa-tai olemassaolon tarkistukseen. ERP-järjestelmien myötä toimipisteissä voidaan tarkistaa toisen toimipisteen ajoneuvokohtaiset sopimukset reaaliaikaisesti.

Digitalisaatio aiheuttaa myös muutoksia yritysten sisäiseen organisoitumiseen. (Solita, 2018). Digitalisaatio yhdessä ERP-järjestelmien kanssa on myös muokannut tuotannon työntekijöiden sekä työnjohtajien päivittäistä työtä. Se, miten asentajien aikaa hallitaan ja mitä heiltä odotetaan, on muuttunut. Päivittäistä suunnittelua ja toimintaa hallitaan Automaster ERP-järjestelmän avulla. Myös työnjohtajien tekemät työmääräykset, laskutus, takuukäsittelyt, varaosamyynnit ja muut päivittäiset toiminnot hoituvat saman ERP-järjestelmän kautta. ERP-järjestelmä pitää myös huolen siitä, että lopulliselta laskulta löytyy kaikki lain vaatima informaatio.

Asiakkaat vaativat vastauksia jatkuvasti sekä yhä nopeammin. Päivittäisestä korjaamotoiminnan hallinnasta on tullut entistä hektisempää. Lähes jokaiselle tehdylle työlle löytyy ohjeaika ja -hintaa Scanian omasta digitaalisesta varaosa- ja huoltojärjestelmästä Multista. Tämä järjestelmä osaltaan takaa tasalaatuisen huolto- ja varaosapalvelun jokaisessa Scania Suomen sekä Scania Globalin toimipisteessä. Multista löytyy myös yleisimmät korjausohjeet, eri komponenttien toimintaselitykset sekä yleiskuvaukset. Multi on siis eräänlainen kansainvälinen tekninen korjaamokäsikirja.

4 SCANIA SUOMI OY:N LASKUTUSPROSESSI

(Salainen.)

5 SOPIMUSLASKUTUS

(Salainen.)

6 LOPUKSI

Scanian laskutusprosessi on muuttunut 2000-luvulla radikaalisti, mikä johtuu varsinkin digitalisaation vaikutuksesta. Omalta osaltaan myös huolto- ja korjaussopimusten lisääntyminen on vaikuttanut laskutusprosessin muutokseen. Nykypäivänä ei enää asiakkaalle lähetetä postin mukana kirjallista laskua, vaan lähes kaikki hoituu digitaalisesti. Myös asiakkaalle itselleen osoitettu lasku on harvinaisuus, sillä monet kuljetusyrittäjät ovat jo huomanneet huolto- ja korjaussopimusten toimivuuden omassa yritystoiminnassaan. Digitalisaatioon on pystytty Scanialla reagoimaan riittävässä määrin AutoMaster ERP-järjestelmän avulla.

Tämän hetkinen Scanian laskutusprosessi on toimiva, mutta siinä on tiettyjä heikkouksia. Asiakkaalta suoraan laskutettavat laskut sekä takuulaskut onnistuvat oman arvioni mukaan lähes virheettömästi jokaiselta työnjohtajalta, tietysti vahinkoja sattuu, mutta pääasiallisesti näissä ei juurikaan tapahdu virheitä. Sen sijaan kovaa vauhtia yleistyvää sopimuslaskuttaminen aiheuttaa paljon lisätyötä hyvitysten ja korjausten muodossa työnjohtajille sekä sopimuslaskujen tarkastajille.

Tällä hetkellä Scanian huolto-, korjaus- ja varaosatiimi, joka koostuu toimipisteiden korjaamovastaavista tai asiakaspalvelupäälliköistä sekä muutamasta pääkonttorin toimihenkilöstä, miettivät olisiko käyttöä yksilöidylle sopimuslaskutusohjeistukselle. Tällaisessa laskutusohjeistuksessa tulisi ainakin löytyä tietoa erilaisten sopimusten sisällöstä tarkemmin, mitä tällä hetkellä on saatavilla. Olisi myös hyvä tutkia, millaisia vaikutuksia olisi työnjohtajille annettavassa sopimuslaskutuskoulutuksessa. Jos esimerkiksi yhden toimipisteen jokainen työnjohtaja saisi yhden työpäivän mittaisen koulutuksen sopimuslaskutuksesta ja verrattaisiin laskutusvirheitä, jotka on johtanut laskujen korjaukseen ennen ja jälkeen koulutuksen, olisi mielenkiintoinen nähdä, kuinka paljon lisäkoulutuksella pystyttäisiin vaikuttamaan virheiden määrään. Oma veikkaukseni on; isosti.

Tässä opinnäytetyössä luomani laskutusohjeistus otettiin käyttöön vuoden 2018 alusta, joten sen tuomia tuloksia ei vielä pystytä arvioimaan. Tavoitteena ja toiveena kuitenkin on, että laskutusvirheet vähenevät, kustannustehokkuus lisääntyy ja että työnjohtajien resurssit eivät ole enää niin paljon sidoksissa laskutusprosessissa.

LÄHTEET

Accounting Tools, 2018, Invoice. Viitattu 6.12.2017

<https://www.accountingtools.com/articles/2017/5/10/invoice>

Accounting Tools, 2018, Supplier Invoice. Viitattu 6.12.2017

<https://www.accountingtools.com/articles/2017/5/16/supplier-invoice>

Artikkeli: Koironen, I.; Räsänen, P. & Södergård, C. 2016. Viitattu 6.12.2017

<http://www.labour.fi/ty/tylehti/ty/ty32016/ty32016pdf/ty32016KoironenRasanenSodergard.pdf>

Finlex, Arvonlisäverodirektiivi. Viitattu 6.12.2017

<https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120025#idp450346288>

Finlex, Laskunantovelvollisuus. Viitattu 28.1.2018

<https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120025#idp451547504>

Global Language of Business. Viitattu 17.10.2017

<https://www.gs1.org/edi-xml/xml-invoice/3-2>

Lahti S, Salminen T. 2014. Digitaalinen taloushallinto 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro

Monk E F, Wagner B J. 2009. Concepts In Enterprise Resource Planning 3. painos. Boston: GEX Publishing Services.

O'Brien J. 2011. Management Information Systems(MIS) 1. painos. New York: McGraw-Hill, Irwin.

Scania Suomi Oy, Esittelykalvot. Powerpoint-esitys. Viitattu 6.12.2017.

Scania Intranet. Viitattu 6.12.2017

Scania Suomi Oy, 2018.

Solita. Viitattu 27.1.2018.

<http://www.solita.fi/think-tank/digitalisaatio-haastaa-auktoriteetit-yrityksissa-ja-yhteiskunnassa/>

Tilastokeskus, Liiketoiminnan sähköistyminen. Viitattu 5.11.2017.

http://www.stat.fi/til/ict/2012/ict_2012-11-27_kat_005_fi.html

Tannila E, Kukkonen J, Pääkkilä J. 2013. Arvonlisäveron laskutus ja raportointi 1. painos. Lahti: Helsingin Kamari Oy.

Tomperi S. 2015. Kehittyvä kirjanpito 15. painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Traxpay, E-invoicing. Viitattu 26.10.2017

<https://traxpay.com/2015/07/resisting-extinction-paper-based-invoices-still-rule-the-earth/>

Turun Sanomat: Digitalisaatio – Teollisuuden kuudes vallankumous. Viitattu 22.1.2018

<http://www.ts.fi/mielipiteet/lukijoilta/774694/Digitalisaatio++teollisuuden+kuudes+vallankumous>

Valtionvarainministeriö, Digitalisaatio. Viitattu 24.10.2017

<http://vm.fi/digitalisaatio>

Verohallinto, Arvonlisäverotus. Viitattu 18.10.2017

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/>

Verohallinto, Laskutusvaatimukset arvonlisäverotuksessa. Viitattu 16.10.2017

https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48090/laskutusvaatimukset_arvonlisaverotukses3/#6-laskumerkinnät

Verohallinto, Syventävät vero-ohjeet. Viitattu 5.11.2017

https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48693/esimerkkeja_eumyyntien_ostojen_ilmoi/

Äärilä L, Nyrhinen R, Hyttinen P, Lamppu K. 2017. Arvonlisäverotus käytännössä 11. painos. Helsinki: Alma Talent Oy

Standardi 5.1 Laskutus

(Salainen.)

